

A szegedi színház jövője.

(Saját tudósítónktól.) A múlt év vége felé Balogh Károly városi tanácsnok indítványára a város tanácsa kimondotta, hogy az új színházi esztendő kezdetével a konzorcionális állapotnak meg kell szűnnie és Wimmer Fülöp indítványára ezzel a javaslattal lépett a közgyűlés elé, amely úgy határozott, hogy a konzorciumos alapon a színház tovább nem vezethető. A színház igazgatójának a lapokhoz beküldött nyilatkozataiból azonban az konstatálható, hogy sem a tanács, sem a közgyűlés határozatát nem respektálva, újra konzorciumos alapon szervezkedett.

A városi tanács, az új színházi esztendőre szervezett társulat tagjai névsorának bemutatását április 15. napjára rendelte el. Ennek az utasításnak az igazgató eleget tett, de a kitölt határidő dacára sem tudott teljes névsort bemutatni. A szervezés ügyében vasárnap délelőtt a színházi bizottság ülést tartott. Zárt ülést, a nyilvánosság teljes kizárásával. A színházi bizottságnak ezzel a szűr alatt való kisded megjátszásával nem foglalkozunk. Aki a nyilvánosságot nem szereti, azt meg kell hagyni lakat alatt.

Ami a színházi bizottság „csak titokban” való zártkörű társaságában történt, arról nincs tudomásunk, arról nem számolhatunk be a nagy nyilvánosságnak. Bennünk nem is érdekel, hogy lakat alatt mit határoztak. Ezuttal egészen más dolgokkal kívánunk foglalkozni, mindenekelőtt az igazgató beadványával, amelyben többek között az foglaltatik, hogy az igazgató és a tagok közötti jogviszonyt a Színész-Egyesület útján a magas kultuskormány szabályozza és hogy a kultuszminisztérium által a háború tartamára meghatározott részesedési alapon kellett szervezkednie. Ezt a „muzáj” állapotot — kénytelen-kelletlen ugyan — jónak látja továbbra is fentartani, mert mint hangoztatja, a háborús konjunkturákkal spekulálva, nem akar vabankot játszani. Vajon a kolozsvári, az aradi, a kassai színház igazgatója vabankot játszik, hogy szeptembertől kezdődőleg megszünteti a konzorciumos állapot? Furcsa, nagyon furcsa védekezés ez a vabankos játéktól való iszonyat. Éppen oly furcsa az is, hogy a kultuszminiszter rendelkezését nem egyformán respektálják a vidéki színházak. A kultuszminiszter hivatkozott rendelkezése úgy szól, hogy a felmentés előnyeit élvező színészek kötelesek annak a társulatnak a kötelekeiben maradni, amelynek a révén a fölmentést élvezik. Nos, mit látunk a rendelkezéssel szemben? Az igazgatók, akiket akarnak, eleresztenek a társulatuk kötelekeiből, akiket pedig nem akarnak elereszteni, azoknak helyben kell maradni, jóllehet máshová fixre és előnyösebb feltételek mellett elszerezhetőnek, Tisztára komédia az, ami a háborús időben a színházak világában történik. Én minden úgy történik, ahogy az igazgatók akarják, akik a háborús konjunkturával ugyancsak spekulálnak, mert minden kockázat nélkül bőségesen aratnak. Nem hisszük, hogy akadna valaki, aki ezt a bőséges aratást sajnálná tőlük. Ezzel szemben azonban az volna a köteleességük, hogy a közönség jogos igényeit kiéltsék és minden irányban szolgálják a színházi művészet hivatását és ügyét.

Az igazgató a körlevelében felemlítette, hogy 1917-ben a várossal kötött szerződése lejár és hogy a maga jövője felett is bizonytalanságban van.

Ugy tudjuk, hogy a színház jövőjének kérdésében a városnak rövidesen döntenie kell. A város tanácsának, ha a színház ügyével komolyan kíván foglalkozni, nem lehet más feladata, mint a színházra a pályázatot kiírni. Oly feltételekkel kell végrehajtani az igazgató a szegedi színház élére állítani, hogy nem csupán üzletnek tekintse a színházat, hanem a művészet hajlékának, hogy nemcsak a saját anyagi érdekeit kívánja szolgálni, de a művészetet is, a szépnél a kultuszát, azokat az igényeket, amik a színházi művészet kultúrájával kapcsolatosak. És elég volt már a frázisokkal terhes ígéretekkel, tettekkel várunk, komoly törekvések és munkát, hogy a hozandó áldozatok fejében kárpótlást találhassunk a színház produktumaiban.

Az elavult, idejét múlt szerződés feltételeit meg kell változtatni, hogy ne az ismert és értéktelen recipe szerint kössön a város szerződést a jövőre igazgatóval, de amely a hűbért biztossághoz és garancia lehet arra, hogy ne csak szórakoztató intézmény legyen a színház, de a művészet terjesztője, oktató, nevelő intézménye a kultúrának.

A szegedi színház minden időben jó vállalkozásnak bizonyult. A háború alatt anyagiakban a legkiválóbb eredményeket érte el az összes vidéki színházak között. Így tehát meg van tarra minden biztosíték, hogy pályázó akad majd elég.

Take Jonescu Berlinben.

Bukarestből jelentik, hogy Take Jonescu, a nagy németfaló, legközelebb Berlinbe készül, hogy résztvegyen a Vega nevű német-román társaság igazgatótanácsi ülésén. A Vega közalapítvány-társaság, amely 1895-ben alakult és amelynek igazgatótanácsi tagjai a német és román ipari és pénzügyi világ vezetőiből kerültek ki. Hogy Jonescu, akinek a neve az 1914. évről való a „Közalapítvány kézikönyvében” nem fordul elő, sulyt helyez arra, hogy egy német-román társaság igazgatótanácsi tagja legyen, csodálkozást kelt. A Németországból való itantiémek tehát úgy látszik, az ő szempontjából olyan pénz, amiről a latin azt tartja: „non olet.” (Nem büszlik.) Egyébként Bukarestben ugylátszik, Németországnak Take Jonescu személye iránti érdeklődését tükröztetik, ha szükségesnek látják Berlinbe való jövetelét — jegyzi meg a Berliner Tageblatt — sürgönyileg jelezni. Mi nálunk teljesen tisztában vannak vele, hogy Take Jonescu politikai sulya fordított viszonyban áll a várossal, amely elcsap és hogy a román nép többségének a szemében is politikailag bukott ember.

Harc a tengeren.

Rotterdam, április 17. A „Lloyds” jelenti Boulogneból április 15-ről A „Pusnantaw” nagy norvég gőzöst Krisztiansundból a Newcastleból Boulogneba vezető úton elsüllyesztették. A legénységet megmentették. Egy ember megsebesült. — A „Fairport” 3838 tonna angol gőzösről ugyancsak azt jelenti, hogy elsüllyesztették.

Levél az orosz harctér szegedi frontjáról.

Északi harctér, április 12.

Megígérttem, hogy írok a Délmagyarországnak harctéri leveleket. Ennek az ígéretnek akarok most eleget tenni. Ha a megírás formája talán nem felel meg a követelményeknek, arról nem tehetek, mert az újságírás nem mesterségem. Azt hiszem azonban az írás lényege érdekelné fogja a Délmagyarország olvasóit.

Gyönyörű, verőfényes tavaszi nap, a bakák éppen úgy, mint a szegedi hölgyek a korzón, ingbluzban sétálnak a rajvonalon. Ma nagy ünnepnapja van a honvéd-családnak, mert hosszú szünet után ma először jutott szóhoz a — Ilyenkor a honvéd feláll a rajvonaltól tetejére és onnan nézi, hogyan küldi Berta a csomagokat (így nevezi a baka a lövedéket) a muszi rajvonalba.

— Nesze bűdös muszka, ez a tiéd volt, — mondja Gyula, a gépfegyverosztály házi komikusa. (Ez azért volt, mert egész éjjel bombáztál. A fejük fölött gurgulázik a csomag, mikor megszólal az egyik.)

— Hej hadapród ur, ha a csomag spárgája a fejük fölött elszakadna, aligha el nem szakadna a hadapród ur Hosenstragerja. Alighogy befejezték a mieink a műsort, hozzák az ebédet. Ugy látszik, sok lehet az élelmiszer nálunk, mert a baka ma ebédre csak levest, marhahúst, babfőzeléket, egy konzervet, sajtot és fél liter bort kapott. Nem tudom, odaát a szomszédban, innen 80 lépésre (mert ott van a muszi rajvonaltól) ünnepnapon azok a híres elegáns orosz tisztek esznek-e ilyen ebédet?

A napokban voltam. Fiakkeren mentem 10 koronát adtam a fiakkeresnek. Hej uram, mondja a fiakkeres, hiába csak a magyar tiszteknek van szívé, a muszka tiszt egy ilyen utért fél rubelt fizetett. Nálunk egy őrmesternek több pénze van, mint egy orosz tisztnek. Nem tudtak azok egyebet, mint hencegni.

A baka uszonnára szokta megenni a konzervet, de a nagyhasú Werner keztyűtágitót nyelt és ő két konzervet is meg szokott enni egy ebédhez. Felnyitja a konzervet, de az nem felelt meg az ő gusztyusának, átdobja az orosz rajvonalba. Egyél a hasad mindezt, lásd, én a bombákért konzervvel fizetek. Megszólítom Wernert:

— Mond csak Werner, ennyire szereted te a muszkákat, hogy még konzervet is adsz nekik?

— Szeretem én, hadapród ur. Nem kívánok neki egyebet, csak az ég szakadjon rá ezen a kis darabon, ahol a rajvonala van.

A ezred legénységét nem kell dicsérni. Tiszta magyar ezred. Bámulatosan kötelességtudó. A legénységről B alezredes ur, ezredparancsnok atyailag gondoskodik. Van itt mindene a bakának. Még tiztagu cigányzenekar is, mely állandóan lent játszik a faluban, ha a bakák pihenőben vannak. A tisztek mind fiatalok, elegánsak, olyanok a rajvonalon, hogy bármelyik dragonyos tiszt megirigyelhetné őket. Az ezred tele van szegedi tisztekkel és bakákkal, akik mind a legjobb színben és egészséggel vannak. A januári nagy harcok után ha a muszka el kezd nehéz tüzéséggel löni, a baka csak azt hajtogatja: Ez uram semmi. Mi volt januárban? Szereti a hadvezetőség ezt az ezredet. Minden elképzelhető jóval ellátja, mert a januári harcok alatt, amelyek fölülmúltak még az olasz tüzéségi harcmodort is, úgy állták a pergőtűzet, hogy a muszka még a huszszoros túlerővel sem tudta a legminimálisabb előnyt sem biztosítani.

Az otthoniak pedig legyenek nyugodtak. Újságból olvashatják mindezt, ami itt történik. Csak arra figyelmeztetem a korzón sétáló gavallérokat, ha pezsgőt isznak a Kassakávéház terraszán, ne feledkezzenek meg a